

території нашої країни розв'язання потреби реабілітаційних центрів є вже не просто актуальним, а й гостро необхідним. До того ж в умовах слабкої економіки розвиток реабілітаційних центрів дозволить вирішити одночасно і економічні проблеми регіону, ставши першим етапом ідеї відновлення Прикарпатська, і вирішить соціальні проблеми населення країни.

Список використаних джерел

1. Власюк Анатолій. Дрогобицька область на карті України.
<http://www.day.kiev.ua/uk/article/poshta-dnya/drogobicka-oblast-na-karti-ukrayini>
2. <http://www.litopys.com.ua/encyclopedia/perebudova-akt-progoloshennya-nezalezhnost-deklarats-ya-pro-derzhavniy-suveren-tet-ukra-ni-/galitska-asambleya/>
3. Тимошенко Леонід. Дрогобицька область.
<http://www.gazeta.lviv.ua/article/12905>
4. https://ru.wikipedia.org/wiki/Реабилитационный_центр

Аннотация

Статья посвящена изучению понятия реабилитационных центров. Рассмотрена необходимость и возможность развития современной реабилитации на территории Западной Украины. Подана история возникновения и современные предпосылки экономического формирования Прикарпатска.

Annotation

The paper studies the concept of rehabilitation centers. The necessity and possibility of the development of modern rehabilitation in western Ukraine. Filed history of the origin and formation of modern economic background of Prykarpatsk.

УДК 711.25

М. М. Бородич,
ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка

**ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-
ПЛАНУВАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ СИСТЕМИ РЕКРЕАЦІЇ ТА
ТУРИЗМУ РАЙОННОГО РІВНЮ
(на прикладі Бахчисарайського району АР Крим)**

Визначені принципи формування функціонально-планувальної організації зон відпочинку та туризму рівня адміністративного району, які є найбільш

доцільними для використання при формуванні системи рекреації та туризму Бахчисарайського району АР Крим.

Вступ. Система рекреації та туризму районного рівня є відкритою та саморегулюючою із складною та динамічною внутрішньою структурою, тому її побудова є складним завданням для архітектора. Процес синтезу системи або системного об'єкту завжди асоціювався як найбільш складна з методологічної точки зору задача. За допомогою детального аналізу можна розкласти будь-який об'єкт на складові частини, проте це не значить, що на основі здобутих за допомогою аналізу даних можливо створити необхідну цілісну структуру, найбільш придатну для вирішення поставленої задачі. Оскільки, як зазначає Лаврик Г.І., необхідно знати ще один важливий, якщо не найважливіший, критерій: це ті принципи, в залежності від яких об'єднання різнопланових на перший погляд елементів приймає особливу якість – цілісність і упорядкованість, що є притаманні всім саморегулюючим системам. Таким чином, визначення загальних принципів функціонування і розвитку являється однією з першочергових задач архітектурно-містобудівної методології [1].

О. М. Сичивиця в своїх працях виділяє, що під загальним принципом розуміється необхідний і суттєвий взаємозв'язок предметів і явищ об'єктивної дійсності; загальні принципи діють на рівні законів, проте вони не є самими законами; ці принципи – прояв загальних законів в містобудівних системах. [2]. С. І. Вавілов, торкаючись наукових методів у фізиці, зазначав, що в основі теорії лежать принципи, що є безпосереднім узагальненням дослідних даних, а питання щодо внутрішнього механізму розглядуваних явищ не ставиться. Принципи можуть узагальнюватися, певним чином видозмінюватися, доповнюватися, проте порушуватися повністю вони не можуть, оскільки вони є вираженням прямого досвіду [3]. Всі без виключення принципи володіють спільними рисами: вони можуть бути сформульовані математично; вони не точні в тому сенсі, що завжди присутні розходження між прогнозуванням оснований на принцип і реальною дійсністю; вони прості і їх просто недвозначно сформулювати, проте, вони прості за формою та своєю ідеєю але в природі діють складним чином; вони універсальні і є застосованими до великої кількості об'єктів, різних за своєю природою і рівнем складності; вони володіють високим рівнем дедуктивності висновку [4]. Дія таких принципів має якість відтворення, багаторазової повторюваності по бажанню дослідника, тобто вона є потенційно формалізуємою, а самі принципи являються, по своїй суті, основою для розробки математичної моделі системи рекреації та туризму районного рівня, як і містобудівних систем в цілому.

Основний зміст.

В системі рекреації та туризму, в плані спільності і належності до систем кібернетичного типу, діють практично всі загальносистемні принципи – оборотного зв'язку, цілісності, ієрархічності структури, інваріантності та ін. Проте, загальні принципи, взяті окремо, самі по собі, ні до яких конкретних результатів або висновків привести не можуть, проте при застосуванні їх до рішення конкретної задачі, вони дозволяють розробити ефективні системні методи та моделі для дослідження архітектурних об'єктів.

Визначення принципів формування функціонально-планувальної організації зон відпочинку і туризму адміністративного району відбувається з врахуванням проведених досліджень, на основі моделювання та застосування основних принципів системного підходу.

Принцип варіативності відпочинку передбачає формування найбільш максимальної кількості видів відпочинку, що є доцільними для розвитку на досліджуваній території. Основуючись на існуючий досвід функціонування систем рекреації та туризму, можна зробити висновок про те, що чим більше видів відпочинку та туризму функціонує на території району тим він стає більш привабливим для більшої кількості цільових груп рекреантів, а отже зростає туристична привабливість цього району в цілому.

Принцип варіативності відпочинку має перспективні умови для свого втілення на території Бахчисарайського району в зв'язку з різноманітними природними ареалами, розміщеними на території району, що дає можливість для розвитку багатьох видів туризму: культурного, пізнавального, оздоровчого, рекреаційного, екологічного, зеленого, сільського.

Таким чином, принцип варіативності відпочинку для формування функціонально-планувальної організації зон відпочинку і туризму адміністративного району буде сформульованим наступним чином: *«при формуванні функціонально-планувальної організації зон відпочинку і туризму адміністративного району необхідним є розміщення максимальної кількості видів відпочинку та туризму, які є доцільними для розвитку»*.

Принцип функціональної підпорядкованості є визначальним у формуванні функціональної структури зон рекреації та туризму району. Кожен з елементів нижчого порядку повинен підпорядковуватися вищому, тобто або відповідати функціональному спрямуванню цього вищого елемента, або працювати задля здійснення своєї функції вищим елементом.

Для більш чіткого представлення суті дії принципу функціональної підпорядкованості розглянемо елементи системи рекреації та туризму районного рівня (об'єкти рекреації та туризму) та вищий за ієрархією рівень підсистем III порядку (комплекси рекреації та туризму). Для більшої наочності

приведено структурну модель ієрархії системи рекреації та туризму рівня району (рис 1). Комплекси рекреації та туризму можуть відповідно до свого спрямування забезпечувати здійснення певних видів відпочинку та туризму, тобто бути різними за своєю функціональною направленістю (гірського, морського, оздоровчого спрямування та ін.), а отже, відповідно до принципу функціональної підпорядкованості об'єкти рекреації та туризму повинні бути або відповідними за функцією до комплексу що їх містить або забезпечувати функціонування цього комплексу. Так, якщо туристичний комплекс за своїм функціональним спрямуванням належить до оздоровчого туризму то його складові елементи (об'єкти) повинні виконувати або оздоровчу функцію, або забезпечити її виконання цим комплексом в цілому (забезпечити проживання, обслуговування та ін. рекреантів).

Ґрунтуючись на вищезазначеному, принцип функціональної підпорядкованості для формування функціонально-планувальної організації зон відпочинку і туризму адміністративного району можна сформулювати так: *«при формуванні функціонально-планувальної організації зон відпочинку і туризму адміністративного району елементи нижчого порядку повинні бути функціонально відповідними до елементу вищого порядку або забезпечувати здійснення своєї функції вищим елементом»*.

Принцип цілісності елементів системи є характерним для більшості містобудівних систем, і полягає здебільшого в тому що сама система є цілісною, вона складається з певної кількості елементів, що тісно пов'язані між собою та перебувають у постійній взаємодії.

На перший погляд, стосовно системи рекреації та туризму рівня району може здатися, що принцип цілісності елементів та принцип варіативності є дещо протиставні між собою, проте це хибне враження, оскільки вони переслідують зовсім різні за характером цілі. Так, принцип варіативності відпочинку передбачає функціональну різноманітність елементів системи, то принцип цілісності елементів системи – безперешкодній зв'язок між усією множиною елементів та забезпечення їхнього сумісного функціонування, тобто функціонування самої системи. Отже, в системі рекреації та туризму рівня адміністративного району принцип цілісності елементів системи буде виражатися в основному в комунікаційних зв'язках між всією множиною туристичних об'єктів різних рівнів цієї системи, що призначені забезпечити будь-який із всієї множини зав'язків цієї системи.

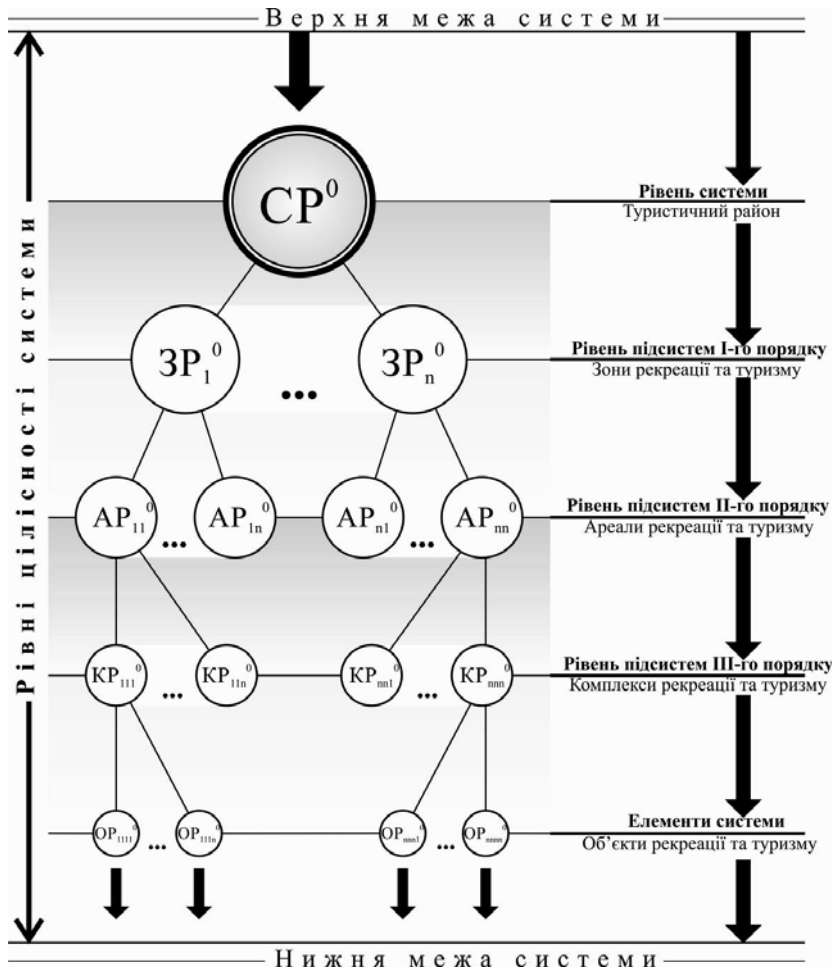

Рис. 1. Структурна модель ієрархії системи рекреації та туризму рівня району.

Таким чином, принцип цілісності елементів системи для формування функціонально-планувальної організації зон відпочинку і туризму адміністративного району буде наступним: *«при формуванні зон відпочинку та туризму рівня адміністративного району необхідно забезпечити безперешкодній зв'язок між усією множиною елементів та їхнє сумісне функціонування, тобто функціонування самої системи»*.

Висновок.

Відпрацювання прийомів на основі визначених вище принципів формування функціонально-планувальної організації зон відпочинку і туризму адміністративного району дозволить визначити варіанти можливого розташування цих зон в територіальній структурі системи рекреації та туризму району та сформувати їх перспективну структурну організацію.

Системне застосування вищенаведених принципів до вирішення подібних задач, та їхнє впровадження за допомогою відповідних кожному з принципів прийомів дозволить розробити власну методiku та визначити рекомендації до її застосування.

Література

1. Лаврик Г. И. Методологические основы районной планировки. Введение в демоэкологию / Г.И. Лаврик // Учебник для вузов. – Белгород, БГТУ им. В. Г. Шухова, 2006. – 116 с;
2. Сичивица О. М., Методы и формы научного познания / О. М. Сичивица. - М., «Высшая школа», 1972. - с. 76-77;
3. Вавилов С. И. Собрание соч., т. III /С. И. Вавилов. – М., Изд-во АН СССР, 1956. – с. 156;
4. Фейнман Р. Характер Физических законов / Р. Фейнман. - М., «Мир», 1968. - с. 34.

Аннотация

В статье приведены принципы формирования функционально-планировочной организации зон отдыха и туризма уровня административного района, которые являются наиболее целесообразными для применения при создании системы рекреации и туризма Бахчисарайского района АР Крым.

Annotation

In this article was identified the principles of functional and planning organization of recreation and tourism areas of the level of administrative district, which are the most appropriate for use in the creation of the system of recreation and tourism of Bakhchisaray region of Crimea.